DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA

MEDICINAM PSEUDO-MIRACULOSAM

APERIENS,

Quam

AUSPICE DEO PROPITIO,

Consensu atque Auctoritate Gratiosæ Facultatis Medicæ,

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,

PRÆSIDE

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

SACR. MAJ. REG. BORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB. CONSILIARIO SENIORE, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFESSORE PUBLICO ORDINARIO, ALUMNORUM REGIORUM EPHORO SENIORE,

FACULTATIS MEDICÆ SENIORE,

Domino Patrono, ac Promotore suo, omni honoris cultu prosequendo

PRO GRADU DOCTORIS

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS DOCTORALIBUS LEGITIME MORE MAJORUM IMPETRANDIS,

ANNO MDCCLIII. D. MAII.

HORIS LOCOQVE CONSVETIS

PUBLICÆ AC PLACIDÆ ERUDITORUM VENTILATIONI SUBJICIET

AUCTOR

GEORGIUS HECK,

LANDAVIO-ALSATUS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

TYPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

VIRO
PERILLUSTRI, GENEROSISSIMO,
STRENUISSIMO DOMINO
DOMINO
GEORGIO FRIDERICO
DE MANSTEIN,
SERENISSIMI REGIMINIS ANHALTINI
SACR. REG. MAJEST. BORUSSICAE

TRIBUNO MILITARI,

MECAENATI SUO PERQUAM
GRATIOSO.

VIR PERILLUSTRIS, GENEROSISSIME!

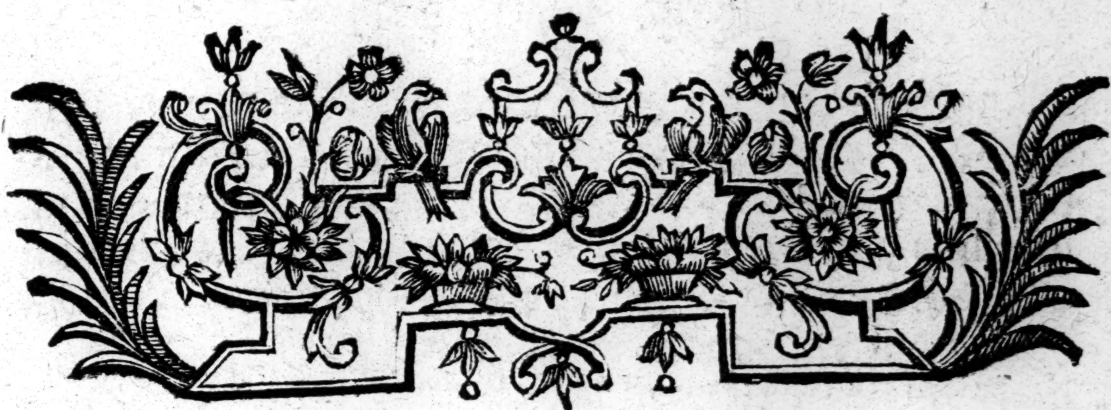
SI ad aram quisque multis ſibi ſacram titulis, tanto alacriori aſcendit promptitudine, eo vivaciori ſuas ex eadem ſuſpendit votivas ſemper primitias gratitudine, quanto largioribus inde beneficiis cumulari, rarioribus favorum ſplendoribus, clarioribus Beneficentiæ radiis illuſtrari, charioribusque Patrocinii Favoniis beari intime foveri ſeſe convincitur: ſi ad Numen aliquod curvo quisque ſupplex accedit poplite manifeſtum grati animi erecturus monumentum quando idem in vota propitium lætatur, Dextra auxiliatrice ubique adſtitiſſe ſibi gratulatur, quidni & ego VIR GENEROSE ad TE aram mihi ſacratiſſimam, MECAENATEM Numinis inſtar gratioſum feſtinus agar, pagellam hanc tenuem meas in arte medica Primitias animo oblaturus gratiſſimo. Beatum me! ſi ipſum hoc munuſculum ea ſuſpiciatur fronte, eo ſuſcipiatur animo, qua nutritum eſt voventis devotione, qua profectum voluntate dicantis. Profecto jam non erit quod ultra metuam, ne ſiniſtro ſpretum ſupercilio infelix gemiſcat, dente critico laceratum claudicet, veritatis noſtrum invidia flamma & rogis cruciandum cinereſcat, & quaſi luce indignum perpetuæ oblivionis & horroris tumulos viſitet: TUO ſuffultum TUO tectum favoris clypeo prodibit intrepidum, vel viſo enim TUO Nomine, & ſub quo ſplendet Numine confuſa recedet malevola hoſtium turma, territa invicto Religionis tuæ zelo; victa illuſtri

lustri virtutum in te una conspirantium cœtu: VIR Petra es Nomen TUUM illustre sonat, & omen probat. Virtus suo TE sinu fovisse, lacte purissimo nutrisse, tenerrimo affectu educasse videtur. Me Hercle Augustam virtutum TUARUM seriem, quæ longe facundiæ languescentis vires exsuperat, eo liberius silentio veneror, quo facundius eam uno ore miratur Hala, extollit Prussia, Famaque per oras orbis extremas longo decantat encomio, innatam nempe TIBI clementiam ubique exseris, ut non tam TIBI quam aliis natus esse credaris, quis rerum in angustiis misere pressus quem non erexisti, quis novercantis fortunæ lusu abjectus ad TE recurrit, quem non suspexisti, cui non prospexisti & tutum jam furori sortis ereptum protexisti; Petra es quam furor belli nullus, tempestas periculorum nulla, nulli laborum fluctus concutiunt, fortior persistis semper, testantur illustria queis decoratus incedis insignia, loquuntur tituli, effantur dignitatum fastigia, quæ meritis, invicto robore, rara fortitudine parasti, qui ferreas in segetes, apertas in Phalanges volitas felicique successu penetras, ut vivum illud intrepidæ generositatis Augustum speculum Regum ille in Terris gloriosissimus: Monarcha Borussiæ potentissimus non semel multorum in facie effatus sit: TUA quod agitur dexteritate perfectum & suo quasi Numine absolutum approbari. Verbo dicam VIR PERILLUSTRIS MECAENAS gratiosus Mercurio dexteritate Jovi ingenii acutie, Marti generositate non impar es,

ut & Dii Deæque omnes unito fædere in te promicent, sic & æternitati par es quam benigno in omnes animo factisque præparasti Heroicis: quæ & animum mihi addunt, ut eo majori fiducia pagellas has TIBI consecrem sub te tuto latituras, TUO cupiunt & anxie efflagitant foveri Patrocinio, TIBI dicatæ placere appetunt, quem donis supra naturam elevatum venerabunda intuetur, intuendo veneratur. Accipe igitur devotæ subjectionis leve quidem documentum, sed animi gratissimi perpetuum monumentum, patere ut TUA sit, fiet inde ut & ego, orbi conspectius reddam quantum TIBI debeam: qui non desinam precari superos, ut anni TUIS æquent meritis TEque TUOSque perenni benedictione perennare jubeant: secundent cœpta unigeniti quem habes, filii, ut Parentis vestigia legens immortali laudis honore decoratus, famam TUAE similem assequatur, morituram nunquam, protegat ala Numinis TUAE generositatis ac dexteritatis surculum, ut Matris Illustris virtutes æmulans recto vivæ pietatis adolescat tramite, supernæ benedictionis rore irrigatus Diis & hominibus gratior semper vigescat, virescat, voventis autem animum serena fronte, gratioso affectu suspicere non dedignare, enixe precor.

VIR PERILLUSTRIS, GENEROSISSIME,
MECAENAS PERQUAM GRATIOSE

obstrictissimus TUORUMque infimus
GEORGIUS HECK.

DISSERTATIO
MEDICINAM PSEUDO-MIRACULOSAM
APERIENS.

PROOEMIUM.

Satius esse de re ipsa quærere, quam mirari Divi sunt verba Senecæ quæ non parum me movere, ut plura quæ rugata fronte sed infirma ratione mirantur plurimi, jam non mirer, ast rimer potius, profecto sublimioris ingenii ac veros Philosophos libere semper in veritate inquirenda ratiocinantes hac ipsa via incessisse Galeni exemplo constat, qui *L. 2. de morb. vulgar.* ego quidem inquit, neque in Hippocratis solum, sed in omnibus antiquorum libris observo, ut non temere, quæ quisque eorum differit approbem, sed experientia & ratione verumne an falsum sit examino, ergo animadvertendum esse in eos jure concludo qui Physica tractantes, præcipitanter nimis varia nescio quæ sine ratione excogitant, sine principio amplectuntur,

ac

ac magnificentius ubique commendare non verentur, aut turpis lucri gratia, aut metu vel ficta pietatis specie veritati obnitentes: futilius autem atque inutilius commentum quodnam latius pervagatum est, quam quod de miraculis innotuit forum medicum involans? quod tamen puris putis conjecturis innixum, dolo plerumque plenum, nugamentisque prægnans oculatiori patescit orbi, patescet quoque tanto magis, dum hæc ipsa examinanda rectæ rationi contraria refutanda proposui, quo cesset tandem anilis persuasio & liberis Philosophorum ingeniis imponere desinat, absit autem ut simpliciter hac pagina Philosophum induam, non habito medicinæ respectu, absit ut omne id quod mirum videtur in orbe penitius intueri, solertius scrutari, intensius rimari attentem, in volumen cresceret, quod brevibus sepire limitibus placet, juvat potius ad instituti mei rationem, quæ Medica sunt, eligere, Thema Dissertationis orbi litterato subjecturus. Forsan excommunicationis sententia fulminor, Papati Jovis fulgure auctori tamen minus molesto quam paginæ, si infelix mancipiorum ejusdem in manus inciderit, quorum pias fraudes, impias potius dixero plebis fascinationes, detegit, interim pro veritate standum, non hæc me terrent, videbunt alii feliciore nati sidere, num pœna innocuæ irroganda chartæ demerito congrua, judicabunt reliqui, quos aurum & argentum e credulorum loculis emungendi cupido nulla tangit, si temerarii aut impostoris culpa inurendus. Miracula mere ficta tracto, morbosque (ut scopo meo fiat

fiat ſatis) naturali ordine ſanatos, aut curatos fuiſſe demonſtro, quos injuria in Medicinam maxima occulta & ſupra naturæ vires tranſeunte virtute eliminatos arbitrantur fabularum mercatores: atque ut clarius pateat, quid jam tractandum ſuſceperim, diviſam ſiſto tractationem, ut explorata paululum primum miraculorum natura eorumque criteriis, ad caſus, falſo ut miracula proclamatos, deſcendam, naturali ordine viaque ordinaria contingentes. Si ſingula, quæ hic afferre fas foret, non tetigero, non id adſcribas precor laſſatæ aut victæ explicandi potentiæ magis, quam tempori & lectorum patientiæ; ne ſi Diſſertationem porrigere promiſero, volumen ingens, & ordini & conſuetudini adverſans, enaſcatur: licebit tamen a generalioribus ad ſpecialiora facili concluſione tranſire, & quæ explicite non tractata creduntur, implicite tacta tamen videbuntur: fiat, ut cujus in nomine vela jam ſolvimus, ejusdem Numine ducti, remigio adjuti, feliciter ad littus appellentes & vela contrahamus, ſecundet prona benigni Numinis clementia, hæc noſtra cæpta, ut ſuperatis difficultatum ſyrtibus paſſim obviis trophæa laudis erigentes, canoros & ſonoros magis ipſi pangamus modos.

§. I.

QUi in perſcrutandis rebus metaphyſicis acumen ut putant, & perſpicuitatem cum amore veritatis conjungere ſueverunt, Miracula effectus eſſe in ſenſus incurrentes, ſed omnes omnium cauſarum vires ſuperantes affirmant definitione, nec clara

nec adæquata ſatis, cui enim quæſo perſpectæ adeo ſunt vires naturæ, ut quinam effectus eos ſuperet cognoſcatur aut judicari poſſit. Inadæquatam dein dices: cum multi effectus, naturalem excedentes ordinem, in ſenſus incurrant, minime tamen ſub miraculis abſolute talibus comprehendendi, cum & præſtigiæ Dæmonum, fraudes magicæ argumentatione manifeſta claſſem miraculorum obſcurarent, quæ tamen ſenſatorum nullus admiſerit, non negans mira eſſe, aſt minime miraculoſa, ni Deum per Beelzebub operari temeraria ac blaſphema defendat lingua: neque appoſitam judico diviſionem illam in miraculum naturale & ſupernaturale, etenim ſi naturali contingat ordine effectus ſupernaturalis, quomodo ſervabit conceptum altioris ordinis, qui vi contingentiæ ſuæ communem ſervat ordinem, dein, aut eſt naturale, mixtum quod fingitur miraculum aut non eſt, medium enim cum contradictorie ſibi opponantur, non erit, ni duo immediate ſibi oppoſita ſtatuere omniumque ſane ratiocinantium principia ſubvertere in vanum moliaris, tutius igitur atque aptius excluſa omni ſubdiviſione hic ſuperflua, Miraculum dicimus actum cauſæ primæ concurſu immediato extra naturæ leges & ordinarias vires editum: ut enim res aliqua naturalis dicatur, effectusque modo naturali ſequatur, juſta agentis ac patientis requiritur diſpoſitio ac proportio, ut ſeſe contingant (cauſa enim in diſtans non agit niſi medii alteratione) ergo quod naturale eſt ex oppoſito nulla habita proportione contactu & diſpoſitione ſeſe continget, ſed hoc ipſum contra naturæ vires eſſe apparet, ergo miraculum contra leges viresque naturæ pugnare legitime concluditur.

§. II.

§. II.

Quod leviter hic tetigimus paulo exactius & ex arte continuare libet, cum fundamentum sit argumenti principaliter nobis intenti, quod si firmioribus stabilitum rationibus, fortius etiam suffulciet superstructas casuum mille explanationes, ne protinus ad Divos fiat recursus, ubi ratio cæcutiens insolitis morborum symptomatibus eluscatur, cum nil minus subsit quam tale quid: ergo prosequimur. Ut sit effectus supernaturalis, ratio ejusdem nec continebitur in essentia & natura vel viribus corporum, nec in essentia & natura totius mundi, quis enim impossibile esse non intelligit, ut in præsenti rerum naturalium nexu rationem sufficientem actus sui habeat, quod supernaturale est, imo quod contra cursum naturalem pugnat? quæ connexio effectus supernaturalis cum causa naturali? quæ proportio inter id quod juxta leges atque id quod contra easdem accidit, cum & Medicum & Philosophum hac opella agam attentius ipsam miraculi naturam inspicere instituo non acquiescens eo, quod sit supra naturam aut suspensis a Deo naturæ legibus producatur, ipsa enim legum suspensio in quo tandem consistat vix reperio, aut enim privativum aut positivum adstruit? id est vel leges naturales passivæ omnino se habent & quiescunt, aut aliquid contribuunt? contribuere quidquam quis eas adserat in iis, quæ ipsarum potentiam exsuperant? ergo negative se habent, ergo aliquid aliud accedat oportet, quod effectum exserat, jam vel illud continetur in natura vel non, si primum naturale vides resultare, si secundum: sane & supra & contra naturam id erit.

§. III.

Communi omnium consensu, ipsaque ratione suffragante mundus hic optimus esse merito probatur & perfectus, perfectio autem consensum in varietate prodit, qua plura inter se, distincta in uno conveniunt fundamento, ut ne quid desit aut superabundet, tantaque major perfectio censenda est, quo accuratior diversorum convenientia, ergo ut mundus hic dicatur optimus, nexum partium omnium inter se admittere necesse est. Ipsa corporis tui fabrica satis hujus te convincit nexus. Actiones (ut fiat a minori ad majus conclusio) actionumque tuarum penitius scrutare principium, nulli jam dubio ultra expositus obviabit nexus, nunquid unum ab alio distinguis? quomodo distinguis nisi reflexione, quid hæc nisi manifeste nexum importat? qui fiat ut certa ad objecta sensus tui moveantur, affectusque inde excitentur vehementissimi, ut anxio jam desiderio his inhies, sedula jam aversione alia repudies sublato rerum nexu? qui continget, ut varii in œconomia vitali motus exsurgant, si inquietudine vexatur anima, ut membris dolentibus mens ipsa luctum compatiatur, ni nexui subscribas: artificiosam machinæ humanæ partium structuram, membra corporis examina fibræ nullæ, musculi nulli nec tendines suum quem occupant locum sine causa vindicant: in microcosmo autem si non obscurum nexum intelligas, in macrocosmo, cujus partem esse noveris, negare eundem quid audeas? Totum enim mundi systema machinam esse concedis, cujus essentia certo in structuræ modo consistit, ast qualibet in structura certæ veniunt observandæ regulæ, secundum quas partes ipsæ constructionem subeant, ut neglectis iisdem

dem vix perfectum exurgat artificium, ipsas vero compositionis regulas cuivis parti suæ rationem coexistentiæ, nexusque inde legitime sequentis indidisse perfectissimo omnium partium consensu clare videbis ni cæcutias.

§. IV.

Finge tibi mundum ut seriem simultaneorum & successivorum: sine nexu eadem non concipies: quodcunque enim compositum, quod aut imaginatione aut ratione assequi potueris, necessario spatium quoddam implebit, nam partes & inter se distinctas & extra alias subsistentes numerat, cum vero quælibet pars se ipsam certo spatio determinet, unusque locus singulis totius compositi partibus non sufficiat, singula locum peculiarem obtinere sequitur. Ast vero locus in composito nil ordinat, ut hanc potius quam aliam compositi partem suscipiat, sed compositum ita spatium implet, ut structuræ ordinem exacte observet, in ipsis, quas habet, partibus ordinis rationem continens, ergo cum locus unice determinatum coexistendi modum inferat, ordo coexistentium vero ipsum audiat spatium, ratio cur determinato hoc partes compositi modo coexistant, nexus ipse erit, simultanea inter se jungens. Quem plane inconceptibilem & in successivis esse non argues.

§. V.

Enimvero cum ipse mundus compositum sit, mutabilem etiam ipsum dixeris. Non enim absoluta quadam necessitate partes ejusdem cohærent, ergo alium situm & locum occupare possunt, quin & actu occupant, ast aliter occupare non queunt, nisi per motum vi definitionis, quæ est transpositio partium ex uno loco in alium, qui motus,

cum varia in eo distingui possint, quae praecesserunt & subsequuntur, in tempore contingat oportet, jam vero absque ordine nil in tempore (quod est successivorum ordo) fieri poterit, quidquid autem in mutatione servat ordinem, simul & nexum involuit, ergo & successive in mundo omnia connectuntur quoad tempus, ut & hodie non probabili tantum sed mathematica etiam demonstratione explicetur, quomodo pro diverso telluris in circulo ad aequatorem solis obliquo motu tempestates & oriantur & varient, nec Astronomorum operam solertiorem fallat calculus, ex quibus jam fluit nexum eventuum in hoc universo juxta essentiam rerum & regulas motus mundo huic proprium naturae cursum appellari, tam inviolabili nexu, ut quidquid hunc mundum constituit, aut fuerit, aut si non jam adsit, futurum tamen nexui involutum sit, ut licet eventus non sit necessarius, certissimus tamen agnoscatur. Quidquid ergo in essentia & vi hujus mundi fundamentum habet, ut vel ex structura partium vel motus regulis rationali modo aut jam evolutum sit, aut evolvi queat, naturale audiet, aut cursui naturae conveniens, quod econtra rationem existentiae tuae nec in essentia nec in natura mundi habet contra naturam pugnabit.

§. VI.

Vera exinde Miracula sunt actus contra naturae cursum, quis enim lynceis naturam pervestigans oculis solide illa explicare unquam potuit? aut ergo accuratam explicationem admittunt, aut non, si primum profecto cessabunt esse miracula, non & enim miramur ea, cuius solidam rationem rimamur atque offerimus, ni totum naturae cursum miraculum, & quod naturae contrariatur, naturale

turale afferere libeat: fi nullo evolvi queant ratiocinio, a nexu rerum non dependent, ergo contra naturæ curfum dicas, ipfam enim mundi effentiam effe neceffariam fi admittas, (ut nemo difputat) partium quoque mutationem, quæ a ftructura divelli nequit, pariter refpectu effentiæ neceffaria fit oportet, quomodo ergo miraculorum eventum accidentalem combinabis? cum nil ex hac ftructura & mutatione partium evenire per accidens posfit, cum quælibet pars rationem in fe contineat; cur ex hoc in alium transferatur locum, hanc & non aliam partem fibi coexiftentem habeat; quo ftrictiffimo nexu eventus omnis redditur certiffimus, quo jam fyllogismo probaveris miracula effe neceffaria, aut aliquo modo certiffima, cum oppofitum fine contradictione ubivis hodie vigeat, nec contrarium fit ftatui aut præfenti aut futuro, nulla iis intermixta effe miracula. Sane quodfi abfentia miraculorum naturæ curfui adverfaretur, iis carere non poffet infignique laboraret defectu, quem tamen ineffe fapientum nullus ftatuerit eandem fervando perfectionem, quam unquam habuit: quamvis hodienum non rariora tantum, fed fere nulla contingant.

§. VII.

Hinc non eft, quod ex fucceffivorum nexu deducenda arbitremur miracula, quis enim fucceffive contingere affirmat certo labente intervallo? quod nullum ortus fui obfervat tempus, jam ipfa miracula in inftanti adfunt, ut nec quid prius, nec quid pofterius eorundem fit in origine denominari queat, haud enim impoffibile erit totam ejus naturam evolvere, cujus in productione aliquod temporis discrimen advertimus, quod enim fucceffive fit,

ante-

antecedens a consequente distingui patitur, dum vero distinctio valet, præsens etiam erit, quod distinguatur, a quo, exercitata judicandi promptitudo crebriorque rerum experientia si accesserit; facilis resolutio non abhorret: ipsa vero miracula, cum omnem respuant explicationem, haud quidquam in se continebunt, quo resolvi possunt, ergo eo ipso ex structura universi hujus haud derivanda veniunt. Nolim tamen hic confundas subitaneum cum instantaneo, naturalia equidem multa subito, brevissimoque temporis eveniunt intervallo, quæ non ausim miracula vocare, motus celerior esse potest, quo minutiores sunt transponendæ particulæ, animalcula enim armato solum conspicienda oculo intuere, viva illa concipe, cor succumque vitalem denegare non poteris, quin per cordis arterias humorum circulum, motum, pulsum, quodque ad vitam animalibus his æque ac aliis præbendam ac conservandam aptum, concedas, tempus jam determina: quo vitales contingunt actiones, brevissimum erit, ast minime instantaneum, vel igitur eventus brevissimo tempore prodiisse apparet, & causæ antecedentes indagari possunt, aut instantanee, & illud cum ex nexu deduci possit naturale, hoc contra cæteris paribus miraculum audiet, quod naturæ cursui repugnat, ut constabit.

§. VIII.

Essentia mundi ut necessaria ita immutabilis est, ut si quid vel accedat, vel inde aufferatur, eadem amplius non sit, omnia siquidem contingentia etiam futura in mundi essentia quasi ovula in utero latescunt, ut sive ad perfectionem pertingant, aut ad eandem non perveniant, existentiæ tamen suæ in natura fundamentum omnino habuissent,

ſent, ſi orta fuiſſent, ergo alia eſſentia, quodſi per omnipotentiam divinam mundo inſeratur, ipſa mundi eſſentia mutabitur, partes ſegregantur, nexus diſſecabitur, ſicque miracula, ex cauſis naturalibus fruſtra deducenda eſſentiæ mundi inſerta, nexum tollent, immutabilitatem eſſentiæ mundi invertent. Quis enim concipiet eſſentiam aliquam alii eſſentiæ cum hac nullo modo connexæ obtrudi poſſe absque hujus vel mutatione vel deſtructione? miraculo certe miraculum ſolvendum eſſet; motuum legibus non minus quam eſſentiæ mundi inimicum: etenim lex a nemine in dubium vocata generalis ſonat: quidquid movetur, ab alio moveatur: & actioni contraria ſemper & æqualis eſt reactio, pluresque aliæ ex quibus Phœnomena naturalia oriuntur omnia, ergo illi eventus, qui nexui ordinariorum immiſcentur quidem, juxta regulas motus vero non oriuntur, legum earum certitudinem ni evertant, nimium quantum tamen debilitabunt. Aſt miracula quis dicat motuum regulas imitari: profecto orientur per motum, aſt non moventur ab alio quodam corpore, nullus enim intercedit nexus, in inſtanti adſunt, ubi ergo actio & reactio, quæ æquali communicatione proportionentur?

§. IX.

Probaſſe hiſce ſatis me arbitror ipſa miracula contra naturam ejusdem leges & eſſentiam certare eam evertere, non enim accidentia, quæ nunquam non mutabilitati ſubjacent ipſam variabunt, quando etiam ſub conditionibus ordinariis eventus prodiens, ſupponat mutationem motus aut materiæ. Neque eſt quod regeras, miracula peculiari uſu inſtituta eſſe & fine optimo: & ut corpus

pus

pus quiescens jam existere quod novo motu introducatur, ut miraculum fiat, quis enim absurdum esse non perspicit, rem quoad essentiam suam esse ante existentiam, non dicam: quod ut sic tamen successive fierent, si prior esset essentia quam existentia, quod tamen miraculo in instanti contingenti repugnat, id vero scire aveo, si ante existentiam jam adsunt, vel sunt cum universo connexa & naturam miraculorum amittent, vel non sunt, & quis erit usus cum Deus & natura nil faciant frustra. Forte quæris: si ergo nullus miraculis statuatur in hoc mundo locus? & cum naturæ vires sufficienter nobis haud sint perspectæ, an omnia causis naturalibus sint adscribenda? dicam quod sentio: quin imo vires ingenii nostri completæ naturæ cognitioni impares sunt, interim cum facilius sapientiæ humanæ sit definire, quid res non sit, quam determinare quid sit, in detegenda cujusdam rei natura a facilioribus jam cognitis ad obscuriora difficiliora processus est ordinarius, ut in effectus cujusdam nobis ignoti non ad infirmam opinionem, sed ad causas illiusque circumstantias intimius examinandas confugiamus, quæ si nos lateant cum analogis conferre, in ejusdem principia inquirere, & si viribus naturæ conveniant demonstrabili modo evincere juvabit, quod opinio præstabit minime, ex qua si dependerent miracula, innumera prodirent quotidie: repræsentationibus, quibus nil realitatis inest, in dies plurimi fallerentur, insciosque fallerent. Absonum insuper esse quis non judicet? subito ad potestatem creatoris provocare, infirmo ratiocinio concludere: Deus potuit hoc vel illud disponere efficere qualificare, ergo fecit, ut subito a posse ad esse transilias; quid? non improbas

probas abusivam qualitatum divinarum venerationem, dum non pauci omnipotentia sapientiaque divina factum credunt, ut certis rebus vis & energia talis indita sit, qua effectus producant contraordinarios, quod citius ore enuntiatur quam re demonstratur: cum planum sit Deum non omnia velle, quæ frustra ipsius imputantur voluntati.

§. X.

Deus amat ordinem: jam e communi hac hypothesi varia Deo adscribuntur, quæ ordinem violant, minimeque idcirco voluntati ejus adjudicari possunt, quid quæso usitatius (ut ad Thema meum proximius accedam) quid commune magis? quam corruptos, complicatos, anomalicos, incongruos ex hæreditate interdum natos affectus, incantamentis adscribere, quot non pathemata e mensium negotio prodeuntia, cum vermibus complicata, ex animi pathematibus genita, fascinationibus & viribus supra naturam agentibus adsignantur? quidquod non raro sub pallio vindictæ divinæ eximia ignorantia fraus diabolica latet, unde non raro simplicissimæ causæ naturales pro dæmoniacis potestatibus venditantur, quas si fugaveris, mirus miraculorum opifex prædicaris, fugitive autem ac citra ullam adhibitam prudentem effectuum quorundam inquisitionem, sufficientem indagationem, necessariam comparationem fascinationes accusare quid aliud esse arbitrer, nisi crassam cæcamque superstitionem, qua otiosa ingenia mox ad hoc Phantasmata & spectrum provocant, præter ullam rationem tam horridam causam expavescunt, propriam suam umbram exhorrescunt, causas & influxus naturales vane pro supernaturalibus æstimando superstitionem cum superstitione, Principem Dæmonio-

moniorum per Dæmonia ejiciunt, quæ si curatius perquirerentur, inculpatæ & accusatæ fascinationes paulo infrequentius occurrerent, sed certa est hominum species, quæ ad Dæmonem lucro gratissimum libentius confugit, quam ipsam ad veritatem non tantum commodi importantem.

§. XI.

Speciali autem tractatione occupatus, qua ea in foro medico obvia & ad idem referenda percurro, si miraculose contigerint: Hippocratem pro partibus meis stantem præterire nequeo, qui suo jam tempore ludicram virium supernaturalium accusationem reprehendit, dum de morbo sacro invehitur in eos, qui causis naturalibus omissis præcipitanter nimium ad Deos confugiunt, hinc morbus sacer inquit, naturam habet, quam etiam reliqui morbi, homines vero naturam & causam ejus divinam esse putarunt præ inexperientia & admiratione, propterea quod reliquis morbis nulla re similis esset, & per inopiam quidem, quod non agnoscunt, divinitas ipsi conservatur, per abundantiam vero & parabilem modum sanationis medentur, exsolvuntur enim aut expiationibus aut incantamentis. Si vero propter admirationem diuinus censetur multi morbi sacri erunt & non unus. Addit insuper: qui primi hunc morbum sacrum esse pronuntiarunt, esse tales, quales etiam nunc sunt magi, expiatores, circulatores, & quidem arrogantes, qui ficta pietatis specie amplius quid scire se simulant, consilii & mentis inopiæ divinitatem obvelant, quod nihil haberent, quod exhibitum prodesset, ut ne manifesta fieret eorum ignorantia sacram hanc affectionem esse tutius putarunt, collectis rationibus

bus idoneis curationem constituerunt sibi ipsis securam, expiamenta offerentes & incantamenta. Dein de virginum morbis quantum non ridet illos, qui affectus earum Hysterico-Hypochondriacos Dianæ aut Dæmonibus tribuunt, vatumque monitu donaria ac sacrificia templis inferunt, ubi suadere potius videtur menstruum negotium expedire, & quantocius nubere: ita enim fore, ut graviditas omnibus his malis imponat finem, quid aliud de Scythis effœminatis enuntiat, cujus causam in iram Veneris Uraniæ, cujus templum Ascalone in Syria quidam e Scytharum exercitu spoliavere, quod ideo morbum effœminatum justa vindicta inflixerit his & eorum posteris. Teste Herodot. L. I. p. m. 23. edit. Camerar. ubi alium in modum non ratiocinatur publice profatus: mihi quidem hi affectus divini videntur sicut & reliqui omnes, neque ullum esse diviniorem aut humaniorem, sed divinos omnes, verum unusquisque eorum suam propriam habet naturam, neque aliquis citra naturam accidit. Sat clare delineasse antiquorum superstitionem videtur, quam posteri strenue æmulantur.

§. XII.

Comparatione quadam antiquos superstitiosos ægyptios inter & modernos papiculas bene instituta, haud multum discrepare inter se intelliges, quis enim lingua aut calamo fraudum multitudinem enarret? atroque carbone depingere satis queat perniciosam confusionem & veritatum corruptionem in fingendis suis miraculis? idololatria, superstitionibus, incantamentis veritatem profanando conspurcando, falsa opinione de diversis subjectis naturalibus vel realibus vel fictis & imaginariis divinam

quandam poteſtatem prædicantibus, quæ ſupra & contra ordinarias vires ſupra probatas atque exploratas facultates ſubjecti agat, Deum temerarie in ſubſidium vocando, plus ipſi attribuendo, ac ipſe tum operibus tum verbo ſeſe notum fecit, turpi fraude rudiores circumveniunt, quod circa Deum verſari credantur; ac ſi in omnibus & minutiſſimis majorem Dei gloriam proſequantur, ſed eo ipſo Numinis honorem contaminantes egregia religionis cultusque divini ſpecie, opiniones fraudesque patrocinio atque authoritate Dei exornare contendunt, ſub diverſa & inverſa ſapientiæ larva ad varias ſuperſtitiones viam pandunt, vano zelo cœco rigore ſine ullo fundamento ſolido Deum in & ſub fictis qualitatibus certarum poteſtatum, profanatione potius, quam pio cultu, prædicationibus ad idololatriam plures inclinant, dumque imaginationes, perſuaſiones, veritatis ſplendore ſuperbientes, ſcioli declamant propagant, fit, ut non modo fœda talis ſuperſtitio in corrumpendis animis pro ſe militet, ſed & vana illa credulitas ſororias fidasque manus eidem porrigat, ſuſtentet, nutriat.

§. XIII.

Sed quid agam? in Romana Eccleſia, ubi agmina miraculorum indies quaſi naſcuntur, a multis jam ſæculis in morem abiit, ut qui ſupra vulgus ſaperent, receptasque vel conſuetudines vel doctrinas oppugnarent, non ſolum in hæreticorum haberentur numero, ſed igni etiam nullo unquam tempore intermorituro irrevocabili addicerentur ſententia, cum econtra, qui per naturalem mentis imbecillitatem, ac profectam inde ſuperſtitioſam credulitatem, aut per ſimulationem in quæſtum comparatam

omnes

omnes intenderunt nervos ad vindicandam religionem, id præmii mansit; ut post fata sanctorum titulo in senatum cœlestis curiæ conscripti, supplici cultu, dedicatis templis & feriis celebrarentur, quid me jam fiet si indirecte fraudes eorum, quas pias vocant, detexero? quas circa reliquias & miracula struunt, plebis credulitatem in suum vertentes emolumentum, quod doli genus sæculis XI. & XII. frequentissimum licet ex parte detectum fuerit, fructuosa tamen cum experiantur talia mendacia, monachi sine scrupulo tueri satagunt, non terreor autem vano hoc fulmine, absit a me dissimulatio: veritas veritatis amatoribus placebit, dedecet omnem; quisquis sit, ingenuum, veritatem abscondere: aggredior igitur rem ipsam de qua mihi tractandum.

§. XIV.

Non immerito ad illud oculos & attentionem dirigimus, e quo scaturiginis instar fœcundissimæ plura promanant miracula, peregrinationes scilicet, non ignorum enim fore existimo, quam fertilis ibi miraculorum campus patescat, testantur votivæ illæ quæ in peregrinantium suspenduntur templis, tabulæ, loquuntur (si fides sit habenda) tot picturæ, imagines, crura manus & integra hominum corpora, quæ miraculo sanitati restituta, suam peregrinationi debuere incolumitatem, comprobant plurimi qui ad peregrinationes ut asylum certissimum votis ardentissimis convolant, falso persuasi, miraculosa sic pervulgata statura se sanandos aut suarum calamitatum finem visuros, norunt popæ & sacrificuli commodo suo maximo: quin certa etiam convincunt exempla, plurimos inde optatæ millies restitutos sanitati non miraculo tamen,

sed

ſed via naturali: medicorum ſiquidem curæ ſubſtant, charæque ſunt non raro peregrinationes ejusmodi, quæ ſublevandæ ac reſtituendæ ſanitati non parum conferunt, & ſuas artis ſalutaris filii habent peregrinationes, ad quas valetudinarii aliorum remediorum uſu vano, ut ad aſylum & medium certiſſimum anxie anhelant, cujus ope voti non raro compotes redduntur: & profecto ſacræ illæ macræ forent ni virtus medica plus ageret quam imago miraculoſa.

§. XV.

Peregrinatio omnis mutationem loci involvit, quæ aperte variationem aëris ſimul complectitur, jam tanto purior aër ipſe judicabitur, quanto elevatiore loco expoſitas frequentiſſime cernimus aras, quo peregrinantes feſtinant: cumque vernali aut æſtivo tempore ſuſcipiantur, majorique populi confluxu celebrentur: quid mirum? ſi motione illa corporis, aqua montana ſaluberrimis ſuis e ſcaturiginibus proſiliente ſanitas vacillans erigatur, amiſſa reparetur. Species ergo motus ad peregrinationem neceſſaria concurſu aliorum adminiculorum profecto præ aliis motibus quotidianis ſalutifera magis habenda videtur: ambulationes, equitationes, vecturæ, navigationes, quid non opis præſtabunt? cum libera mentis jam non motu coacto iter ſuſcipientis accedat erectio, ut (pulſo omni adverſo animi affectu) fiducia, bonis votis ſimilibusque gratis affectibus velut comitibus ac ſociis ſublevetur: certum autem, quidquid animum erigit, corpori etiam proficit, cum igitur peregrinationes non mediocrem animo inſpirent ſatietatem, quid vitali œconomiæ non obveniet? etenim cum curis domeſticis jam non vexentur, conſpe-

conſpectu diverſorum objectorum diſtrahantur, uſu variorum hominum excitentur, quid non levaminis ſortiantur? quando inquilinus aër ad exacerbationem præſentis morboſæ infirmitatis & afflictionis contribuit, perpetua modo aëris mutatione non parum humores perflantis atque expurgantis, quis facile eos levari non perſpiciet? cum Galeni teſtimonio firmetur *L. I. de ſanit. tuend.* puriſſimum & temperatiſſimum aërem in pulmones attrahere omnibus juxta ſalutare eſſe, impurum enim omni ætati adverſari.

§. XVI.

Peregrinantes, quicunque ſint, ſi obſerves, majori ſæpe delectatione cibos captare reperies, commotio corporis crebrior avidiorem & ardentiorem excitat appetitum, ergo functio hæc naturalis innovabitur, quæ domi, quo magis magna cum ſolicitudine & inquietudine de adverſa ſua valetudine cogitant, eo magis deſtruitur, ſupprimitur; quin aqua dulci limpida juvari ita ſe ſentiunt, ut ſolo ejus uſu ſanitatem aliquando recuperaſſe dixeris, & e fonte petrarum integritatem hauſiſſe putes, quas & Hippocrates non vili commendat encomio (*conf. Sam.* CELLARII *Origines & Antiquitates Medicæ*) tanto certius, quo fortius peregrinatio invitat, ut potus largior excipiatur, hac enim via interiora magis humectantur, diluuntur, dum aliquando contingit, ut domeſticis conſuetudinibus parcius bibant, ſicque morbificas cauſas facile contrahant aut generent: unde fit, ut ſenſim ſe- & excretiones liberius & liberalius ſuccedant, appetitus augeſcat, ſomnus magis æqualis conſtans & ſufficiens reddatur, tandemque naturali libero & ſecuro modo morbi ſtatus &

 valor

valor infringatur, e fundamento sæpe tollatur, radicitus exstirpetur, ipsaque sanitas sane sine miraculo restituatur.

§. XVII.

Varias affectuum invasiones si peregrinatione audieris sublatas, ne puta miraculo contigisse, naturale est: si enormes vertiginum molestias, cephalalgiæ cruciatus, ophthalmiæ tormenta, auditus vitia, tumores œdematosos innumeraque alia, quæ exemplis & historiis declarare odiosum & otiosum foret, peregrinatione curata legeris, cum enim a morbifica & inquieta sanguinis plenitudine ortum ducant, hæc variis modis corrigetur, dum motu corporis superflua & nimia copia successive efficaci resolutione imminuitur, partim intimiori permixtione ad æqualem temperiem ac puritatem promovetur, reliqua quoque copia & massa sanguinis magis attenuatur, æquabiliter per universum corporis canalem distribuitur, unde varia excretoria, imprimis cutis pori aperiuntur, permeabiles redduntur, sufficiens ac necessaria transpiratio restituitur, difficilior sudatio allevatur, aliaque commoda in sanitatem redundantia naturali plane, placidoque modo provocantur.

§. XVIII.

E Mensium suppressione, quæ non horrenda symptomata sensus percellunt, per peregrinationes tamen feliciter expulsa? naturali quidem via; nam ad mensium perruptionem sufficientemque fluxionem, hanc motus speciem utilem esse, quis non intelliget? pulsa mentis cura, quæ in meticulosis & sensibilibus fœminis ob adversam valetudinem valde abjecta & afflicta est, sanguinis intensiore distributione ac circulatione, viarum se- & excretoria-

rum

rum meliori apertione, auctiori uteri actuatione, affluxuque & progressu sanguinis ad & per illum fortiore, adjuvari salutarem illum fluxum apparet, invitari, facilitari necesse est, & ubi miraculum? ubi fundamentum sanationum miraculosarum in chronicis etiam affectibus ex varia viscerum obstructione oriundis, quas plenis debuccinant papicolæ titulis? profecto non nisi in peregrinatione qua tali, sine respectu ad statuam mortuam, aut imaginem infirmam, mutatio domesticæ vitæ, molestiarum oblivio, aliaque connexa integram mali curam facient, & melancholiam, non raro conjunctam, si supponas, quidni concedas objectorum varietate, gratisque negotiis corruptarum idearum oblivionem induci? malumque profligari.

§. XIX.

Cum medicis scribam: fusiore non opus est sermone, aliam Hæmorrhagiarum speciem pererrare, cum stricto nexu mensium imitetur negotium, Hæmorrhoides intelligo, multorum radicem symptomatum, quotidiana enim docet experientia, peregrinatione, variisque sub ea susceptis motibus, salutari & naturali fine illam terminari, ut obvia sint & exempla, virorumque gravissimorum testimonia: queis tanto lubentius supersedeo, quo communius omnium de arte salutari optime meritorum authoritate & hodie fundentur, & ad facilem & liberum Hæmorrhoidum successum laudati motus ejusmodi suadeantur. Moderatæ siquidem concussiones locorum hæmorrhoidalium, quæ sub itineribus contingunt, ultimam perruptionem venarum sanguine jam tumentium adjuvant, accelerant, dumque iidem motus alvinam excretionem pro-

vocant ac promovent; eo certius & citius hæmorrhoidum etiam successum alliciunt; quin, si specialissima observatione varios afferre casus pagina permitteret, frustra miraculo factum crederes, tot polyposa in & accrementa, rebellia ulcera, contracturas tabes certosque affectus paralyticos vi peregrinationis nude in se spectatæ, quin ad prodigia recurras, successu salutifero curata fuisse, sterilitatem præcipue in gratam fæcunditatem fuisse mutatam quid vulgatius? ad quam, etsi ipsum motum cæteraque peregrinationis commoda contruibere posse non inficiar, quin potius virtutem fœcundæ conceptionis innovare defendam, adserere tamen in omnibus non auserim casibus, cum, si non imaginum staturæ mortuæ, sacrificulorum certe personæ vivæ devotione sua, influxuque majori, plurimum non raro contulerint, sed nunquid hoc miraculum?

§. XX.

Nolim tamen hic me arguas, manifesto me statuere miracula, cum absolute defendere non dubitem, affectus plurimos peregrinatione feliciter tolli, quos tamen (ni peccare velim contra & in ipsam medendi scientiam) via naturali curari posse videtur impossibile: temerario ausu immiscens affectus, quos omnes, qui primis saltem labiis degustarunt medicinam, incurabiles esse declamant: verum quidem non nego, morbos infaustos simul conjunxi, ast cum sanationem adhuc admiserint, suppones pariter, in tantum eos considerari, in quantum profundiores & firmiores non fecere radices, nec majores acquisivere progressus, viscera mediocri obstructione laborantia, praecipue si hepatis & lienis infarctus, glandularum mesenterii indurationes, uteri & genitalium scirrhi fundamenta sternunt,

nunt, anxieque molestant, hoc in respectu deprædicatum adminiculum insignem utilitatem medicam aperitivam & discutientem pollicetur, actuque præstat: cum nec ultra miraculorum opifices agant, ni fraude & fuco credulos, ut solent, decipiant.

§. XXI.

Ipsa veneratio atque invocatio sanctorum sanctarumque (de fraudibus si forte dubites) satis te convincent, jungo simul reliquias, quas beatorum particulas esse venditant, caroque pretio vendendas asservant non immerito quidem, informia etenim quamvis appareant sceleta, succi ac vigoris omnis expertia, aureis tamen ea crederes gaudere venis, quæ globos sanguineis multo rariores & chariores continuo volvunt circulo, prodigo effundunt flumine in unum mercatorum & prædicatorum suorum emolumentum, qui, nescio quibus titulis, laudum præconiis, solitisque lenociniorum sophtismatibus, quibus inertia membra, infirmamque horum virtutem extollunt, in omnes afflictos, imbecilles, morbificis gravatos angustiis (si firma fiducia eo confugerint) certissimo effectu diffundendam, ut jam credulis nullus dubitandi relinquatur locus, quin hæc sacra sit anchora, ad quam recurrentes infallibilem malorum medelam sint consecuturi, verum est, & lubens concedo, non unum votorum suorum exinde vidisse, sensisse complementum, singulas enim Historias ut fabulosa figmenta declamare, fidem omnem denegare, stultum foret, sed neque idcirco ad aliud extremum insano magis saltu transeundum; medio tutissimus ibis, ipsique vi imaginationis virtutem maximam in his casibus si adscribas, non erraveris.

§. XXII.

Quantam vim imaginationi plures attribuerint, quantas vires in ea latentes deprædicaverint, non pauci scriptorum probant, qui ridiculo satis ratiocinio, luxuriante ingenio, sed abortivo judicio fieri posse defendunt, ut imaginatione ejus, qui animam habuerit puriorem, a fæce materiæ magis abstractam, sub sidere & imperio Jovis conceptam, nives & ventos excitet, longe distantes commoveat, sitque virtutibus hisce a Jovis influxu sibi communicatis, ipsa quasi Jovis imago, sit ipse quasi Jupiter (Avicennæ verba sunt) in tantum, ut agat sine contrario, operetur in distans sine medio, tandem in omnes res materiales eam exerceat potestatem, ut plus ab ea, quam ab ipsis agentibus naturalibus valeant alterari, ut hominem possit sine matre, utero, & semine generare, tonitruare, cur non & fulmina jaculari? horrenda vis? quam tamen ita certam vendit, ut ineptos autumet, qui non assentiuntur, non prævidens in ineptis ineptam sequi fidem; sit ut sit, pro scopo nostro sufficiet probasse, vi imaginationis morbos, rursumque sanationes phantasiæ lusu, maxime circa reliquias, ac Beatorum invocationem agentis, inferri, ut libens hic Pomponatio subscribam satis Emphatice enuntiantis, ossa canum tanta patratura fore miracula, si a colente putarentur esse ossa SStorum, quam si vere talia scirentur, per solam colentis imaginationem. Neque recurrere juvabit ad illud, demonstrationi rationali parum inserviturum, animam Hominis Magnetem esse (ut multis adserere placuit) qui quidquid demum appetit, in sua exaltatione ex quatuor Elementis ad se attrahat, insitaque erga animam obedientia, qua singulæ res mancipantur, fieri, ut ipsius ad vota

fortio-

fortiori desiderio nixa quamprimum obtemperent, Theoria gratissima, si praxin admitteret? ast quot cæci visum, quot surdi auditum, anxiis quidem sed irritis sibi precantur votis, quot miseri emunctos impleri loculos affectu intensissimo meditantur, sed effectum tristissimum lamentantur, alio igitur nostra ratio incedet fundamento.

§. XXIII.

Quotquot Medicinæ suam sacrarunt operam, illustribus medendi scientiam auxerunt observationibus, certioribus perfecerunt principiis, uno ore consentiunt: ægrotantis fiduciam affectuum gravissimorum sæpe mederi insultibus, fidem & spem erga medicum plus interdum efficere, quam ipsam cum medico medicinam, id enim virtutis inest fiduciæ, ut spiritus languescentes (si fas sit ita loqui) reviviscant, tardus humorum progressus, metu reconvalescentiæ inductus, jam novo vigore invalescat, purpurei laticis circulus increscat, actionum vitalium ac naturalium successui velificetur: jam vero fiduciæ plenos quis ferri non videt credulos ad ipsas sanctorum reliquias? quis diffidentiam, metum, mœrorem, (unde succi vitalis torpor, functionum turbatio natales ducit) exulare non perspicit? ut citra miraculum lege rationali, integra resurgat machina. Nec pugnat contra, sed probat id potius, eventus ille Parisiis 1725. publice ut miraculum declamatus, scripto Episcopali concelebratus, quod fœmina invocatione panis benedicti solenni processione per vicum quendam, quem ipsa inhabitaverat, deportati, subito sanata apparuerit: quæso enim circumstantias attende, vivacissimam mulieris perperam persuasæ imaginationem de præsentia reali & vera in pane circumgestato pondera, contentio-

tentionem, qua fortissima corporis agitatione manibus pedibusque festinans, processionem insequitur, explora, nonne vi imaginationis motuque corporis auctum fuisse sanguinis circulum fateberis? magnamque in partibus fluidis mutationem inde ortam concludes? e qua totum sanitatis negotium dependet. Concesso autem quod subitanee sanatio contigerit, quid sequitur? ergo miraculum: minime, instantanee contigisse requiritur, quod tamen medicamenta, quibus fluidæ cum solidis ad integritatem subsequentem aptatæ fuerant, satis refutant.

§. XXIV.

Simili Phantasiæ lusu Exorcistæ ritibus suis, qui non minus doli quam superstitionis alunt, virtutem conciliant: quam effectu simili plures ab Episcopis non ordinati imitantur, decepti tamen & irridendi ambo, qui vel carminibus aut Exorcismis affectus naturales propellere cogitant medio tali, quod nulli sapientum probatur, quin fabulosum superstitione comitatum judicatur, quo verbum Dei in profanationem sumitur. Quasi morbi complicati, corrupti, transfigurati, nec raro hæreditarii ex fascino atque incantamentis nascantur, ubi superstitiosi homines mox mira sibi concipiunt, ad varias occasiones cum lepida Phantasia colludentes (unde fascinationes illæ ortum trahere videntur,) provocant ut intricatis in affectibus, a naturæ viribus unice propullulantibus, vires supra solitas naturæ regulas, effectus & influxus supernaturales accusent.

§. XXV.

Plurium enumeratione casuum ne paginam opera inutili obruam, sufficiet ille Parisiis vulgatus, quo Hysterico-

rico-Epilepticam, convulſionibus inſuetis, ineptis ſermonibus, variarum rerum per os ejectionibus vexatam legimus, pluresque loci ejusdem incolas in templo præcipue ſimili ſpasmorum inſultu correptos & ad maciem usque exhauſtos fuiſſe, quis penitius examinans faſcinum, quis Dæmonis obſeſſionem arguat? & quantum ad convulſiones, non video, quomodo in Affectu Hyſterico Epileptico mirum quid involvant, qui ſæpiſſime illis ſtipatus incedit comitibus, miraris potius, quare in ipſo templo magis ſævitiem & furorem ſpasmi exſerant, ſuamque ludant tragædiam? ſed ipſum hoc in imaginationem læſam referes merito, cujus tota vis reviviſcit certis in circumſtantiis, quæ objecta revocant, quarum actione primæ magisque notabiles impreſſiones factæ ſunt, quidquod falſo ſibi perſuadeant, ſe faſcino ligatas, aut dæmonem fovere; quæ opinio cum intime obſideat animos, non mirum eſt, ſi vi harum impreſſionum ſimile quid efficiant, abſona loquendi ratione adſtantium aures percutiant, cum non ignorent communem populi rumorem, a Dæmone poſſeſſos in templis vehementius exagitari, mira blaterare. Conf. Dn. D. PRÆSIDIS Diſſertat. *de morbo habituali motuum ex imaginatione.* Simile declarabitur in filia clangoſis ructibus infeſtata, preces ad Deum fundere prohibentibus extra librum tamen liberum hoc exercitium permittentibus.

§. XXVI.

Sed hic nodus eſt Gordius inquis: res diverſas vomitu rejectas cauſæ alii, quam faſcino tribuere: ſed, necdum victas ideo manus præbeo, Melancholia enim, qua frequentiſſime talia ſubjecta vexantur, id agit, ut ægri in-

ſcii, quidquid manu prehendunt, in os ingerant, nec advertentes deglutiant, ubi Dæmon, ubi faſcinum? ſi motu ventriculi inverſo incongrua rejiciantur, ad quid Exorcismi? niſi clavum clavo trudas, imaginationem imaginatione emendes, quæ ipſa cauſa eſt, quod plures loci anguſtioris incolæ pari affectus inſultu torquerentur, ſiquidem convolantes illuc homines, novas miſellæ mulieris geſticulationes curioſiori oculo obſervaſſe non dubito, morbum pro dæmoniaco habitum continuis proſequentes cogitationibus; qua fieri facile potuit, ut, quæ delicatam mollemque cerebri temperiem & ad hos effectus diſpoſitionem nactæ ſunt, iisdemque premerentur ſymptomatibus, quod confirmare videtur, Dn. D. PRÆSES Diſſertat. memorata: & ignorare non poſſunt oculatiores medici, quæ paſſim obviant in ſpaſtica affectuum claſſe, ubi mirabilia profecto Phœnomena licet obſtupeſcant, de naturali eorum cauſâ indaganda tamen nunquam deſperant, ſedula cura malum ſuperantes, convicti vel ſolo menſium minus rite ſuccedentium negotio, quæ enim motuum aberrantium ſchemata? jam exacerbata ſpaſtica & convulſiva, jam ſuppreſſa lipothymica & ſuffocativa per haſce ſanguinis reſtrictiones, in iis, quæ lunare tributum non ſolvunt, ſatis experiuntur, quin plane ablata omni materia peccante ſolis ex animi pathematibus tantis inſurgit natura motibus, qui non modo vehementia ſua, ſed & intricatiore indole admirandi veniunt, quis tamen ad cauſas ſupernaturales? quis ad exorciſtas confugiat? qui non Rythmis ſolum, ſed manuum impoſitione quoque credulos ludunt & loculos vellicant.

§. XXVII.

§. XXVII.

Profecto pari passu ambulant conjurationes in salutem sic dictorum energumenorum inventæ, & manuum impositiones plebis credulitatem obstetricante phantasia secundantes, quantos plausus non tulit famatus sed diffamatus hodie Greatrackius plures per manuum impositionem curas fingens? donec compertum esset omnes illas sanationes non nisi credulitatem populi pro fundamento habere, sitque simul animadversum putatitium hunc miraculorum opificem majori attentione fœminas, quam viros, medicantibus palpare manibus, ut nati inde amores clandestini fraudes detexerint, virtuti miraculosæ larvam deposuerint, teste CAROL. DIONYS. *de S. Evremond.* de quo plura PECHLIN. *in Observat. 1. 2.* suppeditabit. Si famosam quoque Regum Galliarum in tollendis strumis curam hic annecterem, firmæ muliercularum persuasioni maxima ex parte tribuerem. Profecto si strumæ, diversæ excrescentiæ, verrucæ per contactum manus mortui, applicatione horridi ac adversi subjecti reprimantur, resorbeantur, ut *A. N. C. Dec. 2. an. 2. observat. 140. an. 1. observat. 11.* exemplis confirmant, quid non aget manus Regis? quam effectum non spirabit potens illa Monarchæ dextera in credulo teneriore sexu venerabundis conceptibus cuncta inde sibi promittente, non tamen miracula, quæ protinus evanescere cogunt Medici, qui vim manus regiæ actuant, consilio & auxilio adstantes nec quamcunque strumosam admittentes vetulam, ast eas duntaxat, quas artis potentia curandas judicant: & quid hic miraculi?

§. XXVIII.

Nullus jam supererit ultra scrupulus hæc perpendenti,

ti, qua tandem vi Amuleta, ſcapularia, pulvilli (vulgo agnus Dei) agant, multorum malorum monſtra fugent, ſui portatores contra omnia pericula defendant, ne faſcinationibus morbificis, ſagarum inſidiis, aliisque corporis ſtructuram multum lædentibus ſuccumbant: quaſi ſancti illius depicti, quem ſecum jam ambulare quocunque credunt, præſidio tegantur, caracteribus, ſignaturis miraculoſis, virtute abſoluta gaudentibus contra adverſa muniantur: ſed ubi quæſo virtus eſt? in figuris litterarum, an in intellectu ſenſuum? ſi in figuris: bene circa collum portantur, ſi in ſenſibus, profecto melius in corde repoſita proderunt, quam circa collum ſuſpenſa, quam vero vim in corpus inſpirent, nulla ratione aſſequi datur, ſi phantaſiam ſuſtuleris, nihil enim eſt, quod eam magis capiat, magisque decipiat, quam ſubjecta hæc; quorum geſtationem ſalutaris non raro conſequitur effectus, quamvis in ſe conſiderata ſterilia ac debilia ſatis appareant, imaginatio tamen externis qualitatibus acrius ac contumacius nitens, figura colore magnitudine aliisque aſſimilationibus ſe delectans, extraordinarias, imo plane myſticas virtutes ſibi declamatas plena fide de iisdem exſpectat.

§. XXIX.

Diſtinguere juvat pulvillos odoriferos quandoque medicis uſitatos, nervino aliquo aut roborante effectu gaudentes ab iis, qui prærer ſignaturas, & caracterum modificationes, nil habent, de quibus cum Rejeſio dicas, ſi non meræ nugæ, inutilis certe & evanidæ arrogantiæ chimeræ ſunt Somniatoribus agyrtis convenientes magis, dum ſtultum populum ex appenſione rerum vilium quodvis hariolantes in admirationem trahere, certo effectu promitten-

mittentes, crumenas emungere ſtudent, atque ut rudibus anxie quidquam anhelantibus complaceant, futili mendacio in optatam ſpem erigunt, ut apertis marſupiis liberalius tantæ felicitatis augures remunerentur, nugas apellat fraude turgentes, nec injuſte, quam ſtupendas enim in favorem amuletorum finxerunt hiſtorias aut fabulas, ut nil jam in terris, nil in aquis reformidandum venerit, vulcani Neptunique furores umbra pulvillorum tecti feliciter evadentes? ſed quis fatuas eſſe perſuaſiones abneget? quis obſoletas relationes, inſomnia, reliquias hiſtoriarum & experimentorum anteſignanorum non apellet? quibus, quicunque auſcultaverit, facile in abyſſum ridicularum Phantaſiarum rapietur. Sed ne extra ſphæram ſpatier, & alia, quam quæ foro medico ſubjacent, attingam ſufficiet oſtendiſſe, imaginationi nudæ in acceptis referendum ſi geſtatione pulvillorum morbos aut ſuperaverint, aut proximo in periculo non contraxerint: ut & ab ipſa peſte immunes perſtiterint fuſius docet BARTHOLIN. *hiſt. anat. Cent. 3. hiſt. 41. Cent. 4. hiſt. 76.* nec minore fide dignus REJES. *q. 66. p. 891. n. 16.*

§. XXX.

Tanto magis autem Amuleta, variaque hujus furfuris ſubjecta arbitror aſpernanda, quanto propius ad idololatriam accedere ab antiquiſſimis gentilium temporibus ſuperſtitionis labe infectis in hæc usque ſæcula propagari hiſtoricorum fide conſtat, nec quemquam facile reperies recta ratione eventus diverſos dijudicantium, qui non rideat nugas tales aniles ſapiente indignas, cum rei ſanctæ nuda ſignificatio Phyſicam qualitatem nullam vocabulis imprimat, caracteres incogniti nil ſint, niſi artificis idea,

cui hoc vel illo placuit imprimere ordine, nec a morbi authore, nec a se ipsis efficaciam ullam habere queant, steriles sunt figuræ, quarum nulla est in agendo potentia, neque enim ab impresso sigillo, aut quocunque caractere, sed a substantia vis in agendo dependet. BIDLOUM consule Exercit. anatom. chirurg. increpantem audies eos, qui putant vel Dei, Apostolorum aut quisquis demum sit, beati nomen ad morbi eliminationem sufficere; vidit is, Hiobi nomen chartulæ inscriptum, amuleti in modum collo appensum contra pestem, imo luem veneream frivole deprædicari & *Act. medic. Uratislav. 28. tent.* Clericum minoritam allegant, qui ægris devorandam exhibebat schedulam, in qua verba hæc minorita non indigna legebantur: in omine Dius pater & filius & spiritui sancto, nonne impiam hic fraudem, superstitionem execrabilem arguis?

§. XXXI.

Oculos si non dedigneris vertere in fœminas partu laborioso aut difficiliori laborantes, miraberis quidem, credulas simplici frusto corii a fratribus cucullatis persuadendi artem optime callentibus porrecti, levamen sæpissime sensisse, ast ridebis simul, quod virtute mystica superna fœtum promovere sibi persuaserint, relictis enim aliis partus difficultatibus, unicum situm fætus vitiatum consideres, hunc a corio corrigi posse quis dicat? nisi qui ultra crepidam ratiocinari ignorat: casum conferre libeat ex *Act. Nat. Cur. Dec. 2. an. 8. obs. 17.* partum scilicet campanarum sono facilitatum. Profecto simili virtute cum corio aget campana. Adde ex Reinero Solenandro (ut plures alios taceam) quod parturiens filium sit enixa devorando

chartam,

chartam, cui inſcripta ſolum fuere remedia, intelliges, quid fiducia, quid imaginatio poſſit in removendis partus difficultatibus?

§. XXXII.

Decipiuntur miraculorum ad nauſeam & ſuperſtitionem fautores, ſi aliis in eventibus, ubi imaginatio vix locum habere videtur, ad ſua recurrant inſtrumenta, ad ſuos appellant ritus aut jocos, quorum ſubtilitate occæcati, vel craſſitie obvelati intueri clare prohibentur, quid medicina interveniens contulerit; cujus potentia puellus variolis laborans Lugdunenſis ſex ſeptimanarum ſpatio amisſum recuperavit viſum (litter. hiſtor. Gallic. 1727. menſ. Mart. p. 368.) cum ſana ratio dictitet oculos pueri veriolosi non ita laboraſſe, ut miraculo opus ſit, integri cum fuerint oculorum globi, nec niſi muco albicante, tumore palpebrarum, conglutinatione ciliorum ab actione libere excercenda impediti, ut fruſtra miſſarius ſuo purificatorio aliisque reliquiis, ter applicatis, ni ſextus numerus aliquid forſan effecerit, ſucceſſum arroget forte fortuna contingentem ſalutiferum. Evenire ſiquidem communiter asſolet in infantibus variolantibus, ut ocelli ſœpiſſime occluſi, ſponte ſubito ac præter omnem exſpectationem aperiantur, palpebræ, ſi tumor jam nullus obſtet, ſolaque conglutinatio obicem ponat, ſpontaneo niſu a ſe invicem ſecedant, ſine ope aut miſſarii cujusdam aut purificatorii, quod cum impræegnatum ſit ſæpe vino, robore nervino, quo gaudet, contribuere quidquam poſſe non inficior, procul tamen a miraculi ordine. Plura ſi petas, hujus caſus illuſtrationem vide in diſſertat. *de miraculo imaginario in oculorum graviori morbo*.

§. XXXII

§. XXXIII.

Saltem inquies, id omnem naturæ ordinem excedit, quod in ecſtaſin rapti plurimi futura præſagiant, ſpiritu quaſi prophetico varia vaticinentur, quod cum crebro contingat, cur miraculis præcludatur via? aſſentirer lubens ni contrarium ſana ſuaderet ratio, quam certa morborum confirmat indoles, nec paucæ convincunt obſervationes idem adnotantes. Catalepſeos, aliorumque cerebri adfectuum ſpaſticorum ætiologiam qui norit, ſubjecta talia communiter alta inter ſuſpiria ad ſe redire, mira ſæpius, quæ vel auribus vel oculis percepiſſe ſibi fingunt narrare non ignorat, accedit, quod fœminæ præ viris ob fibras molliores ac ſenſibiliores ſpasmis ejusmodi reperiantur expoſitæ, quarum teneriori ſtructura, ad ſuſcipiendos generis nervoſi motus inordinatos proclives admodum, ad impreſſiones animique paſſiones fortiores tenaciter fovendas, morbos ex corrupta Phantaſia ſuborientes citius diſpoſitæ deprehunduntur, quid impedit igitur, quo minus catalepticam appellem virginem illam 1707. Pariſiis pro Ecſtatica habitam, quæ, cum ex menſium ſuppreſſione affectionem contraheret, apertius ſpasmos via ordinaria ſæviſſe, inſultum catalepticum naturaliter decuriſſe indigitat, nec refert, quod ſub invaſione, & fine paroxysmi, fronti manum applicaverit, ac varia pietatis ſigna dederit, ruunt hæc, vanamque miraculi ſpeciem exuunt, quod dum Medicorum curæ commiſſa eſſet, jam nec viſiones viderit, omnemque Phantaſticæ ecſtaſis ideam amiſerit.

§. XXXIV.

Ut ſenſim ad finem tendam, ipſas ultimo loco Hæmorrhagias & ſudationes cruentas ſparſim in multis authori-

thoribus miraculoſas fabuloſe pervulgatas appono, profecto qui facile credit facile decipitur, qui cœco pruritu talibus narratiunculis fidem dare, neque neceſſarias circumſtantias indagare ſatagunt, aberrabunt facile. Cauſas perpendere juvat, ne cita fiat concluſio peſſima, Papa dixit: ergo verum eſt. Sed quænam via ineunda hisce ſe tricis expediundi? non fallit Medicorum contemplatio, ſanguinem in demortuis facile congrumeſcere, fibras motrices utplurimum obrigeſcere, ac proinde cruorem ſuis in vaſis ſtagnare citius, quidquod Hæmorrhagiæ quædam breviter poſt mortem ſubſiſtant, & in affectu illo, mortem quadantenus præſentante ſyncoptico & lipothymico, venæ inciſæ, vaſcula vi disrupta, moderata vulnera ſanguinem ſtillare deſinant, quod filum igitur prehendendum, ne labyrintheis ambagibus errabundus prehendaris, ne inſolita aut prodigioſa ſanguinis ſtillicidia in defunctis exiſtimes? dicam: Phyſicorum proximior occupatio, quia circa res naturales verſatur, ita ſingulares reſpectus, cauſarum naturalium ad œconomiam vitalem applicandarum nexus qui occurrunt intacti haud ſunt relinquendi: frequentior obſervatio ejusque cum cauſis Phyſicis conciliatio prætereunda haud erit, jam vero: quot obſervationes non proſtant? quot exempla non obviant in mortuis hæmorrhagias erumpere?

§. XXXV.

In vulgus notum eſt apoplexia ſanguinea demortuos, poſt fata cruentos apparuiſſe; obſervationibus non paucis conſtat, eosdem jam e naribus, jam ore, quin & oculis ſanguinem ploraſſe, (conf. Dn. D. PRÆSIDIS Diſp. *de Hæmorrhagiis mortuorum*) tanto manifeſtiore cauſa, quanto

certiore argumento ipſe hic affectus a repente turbato progreſſu ſanguinis per cerebrum, aut hujus infarctu nimio ortum trahere probatur. Finge jam tlbi cerebrum ſanguine oppletum, largo cumulo coacervatum, ſuperveniente motu efficaciori inteſtino agitari; majorem fibrarum mollitiem, laxitatem majorem ſimul concipies, ut ſanguis, qui nunc in ultimo eruptionis puncto hæret, pleno flumine erumpat e teneris membranoſo vaſculoſis narium infundibuli oculorum & aurium locis, quibus fortis ille motus inteſtinus colliquationem provocat, ut tanto liberius effluxio contingat,ut ipſæ partes ſolidæ diffluant,cito deliqueſcant, & facta inde majori apertura pleniore quantitate pullulare ſanguis continuet.

§. XXXVI.

Quis hæſitet in cauſa naturali inſpicienda, ſi in moliminibus Hæmoptyicis, ſi calidis partim remediis pectoralibus exacerbata, partim traumaticis & adſtringentibus turbata & impedita fuerint, ſuperveniente emortuali partium rigore, ſanguis in partibus majori copia turgentibus intenſius compreſſus tandem erumpat? ex locis infarctis ſeſe effundat, eo majori flumine, quo numeroſiora vaſa ſanguifera ulcere illo eroſa ac aperta ſunt? quid rationi contrarium? ſi & in fœminis ſubitanea menſium aut lochiorum ſuppreſſione extinctis, congeſtione ſanguinis intra caput, vaſorum infarctu, rigore fibrarum, partium teneriorum dilaceratio & crepatura inducatur? ut lochia tandem per nares effluant, ſicut in vivis aliquoties obſervatum eſt. Superfluum exiſtimo, de Monialibus & virginibus fuſius verba facere; de quibus tot ſudationum cruentarum hiſtoriæ memorantur,attento earum habitum

ſi

si examinemus oculo, vegetis animæ & corporis viribus instructas, sanguine florido oppletas, animo inquietas, impetuosis commotionibus obnoxias reperiemus, jam supponamus eas in funestam uteri hæmorrhagiam incidere, sub eadem succumbere, aut fluxum mensium cessare penitus lethali fine, quid mirum? si profusio uterina post mortem continuet, motu in sanguine restitante, per apertam viam ulterius fluxu insistat, aut in suppressis mensibus, ex diversis locis eructet, tanto facilius: quod sub tali calamitate calida uterina emmenagoga non raro propinentur, quæ sanguinis massam intestino & universali progressivo, & particulari congestorio motu in ominosam magis transferunt impetuositatem, quin uteri inflammatio sæpe insequitur, ut suo jam pondere sub initiante putredinoso intestino motu ex uteri partibus emortuali rigore tono destitutis effluat latex sanguineus.

§. XXXVII.

Phantasias otiosas mirasque nugas circa corporum incorruptionem, & lucidos, quibus post mortem aliquando cincta apparent, splendores aperire, causasque plane naturales exhibere utique libuisset, verum cum medicos proxime isthæc non tangant, quorum nullum est cum mortuis commercium in hoc respectu, ipsa denique pagella plura non sustineat, acquiesco, lectores benovelos rogitans, pauca hæc boni consulant, benigno affectu & serena fronte suspiciant, sique ad particulares specialesque casus ubique non descenderim, ex allatis prompte deducendos, materia, campo volumen exigenti imputent. Numini autem supremo vota facimus, ut cujus in nomine suspiravit initium, ejusdem in laudibus resonet

F I N I S.

certiore argumento ipſe hic affectus a repente turbato progreſſu ſanguinis per cerebrum, aut hujus infarctu nimio ortum trahere probatur. Finge jam tibi cerebrum ſanguine oppletum, largo cumulo coacervatum, ſuperveniente motu efficaciori inteſtino agitari; majorem fibrarum mollitiem, laxitatem majorem ſimul concipies, ut ſanguis, qui nunc in ultimo eruptionis puncto hæret, pleno flumine erumpat e teneris membranoſo vaſculoſis narium infundibuli oculorum & aurium locis, quibus fortis ille motus inteſtinus colliquationem provocat, ut tanto liberius effluxio contingat,ut ipſæ partes ſolidæ diffluant,cito deliqueſcant, & facta inde majori apertura pleniore quantitate pullulare ſanguis continuet.

§. XXXVI.

Quis hæſitet in cauſa naturali inſpicienda, ſi in moliminibus Hæmoptyicis, ſi calidis partim remediis pectoralibus exacerbata, partim traumaticis & adſtringentibus turbata & impedita fuerint, ſuperveniente emortuali partium rigore, ſanguis in partibus majori copia turgentibus intenſius compreſſus tandem erumpat? ex locis infarctis ſeſe effundat, eo majori flumine, quo numeroſiora vaſa ſanguifera ulcere illo eroſa ac aperta ſunt? quid rationi contrarium? ſi & in fœminis ſubitanea menſium aut lochiorum ſuppreſſione extinctis, congeſtione ſanguinis intra caput, vaſorum infarctu, rigore fibrarum, partium teneriorum dilaceratio & crepatura inducatur? ut lochia tandem per nares effluant, ſicut in vivis aliquoties obſervatum eſt. Superfluum exiſtimo, de Monialibus & virginibus fuſius verba facere; de quibus tot ſudationum cruentarum hiſtoriæ memorantur,attento earum habitum

ſi

ſi examinemus oculo, vegetis animæ & corporis viribus inſtructas, ſanguine florido oppletas, animo inquietas, impetuoſis commotionibus obnoxias reperiemus, jam ſupponamus eas in funeſtam uteri hæmorrhagiam incidere, ſub eadem ſuccumbere, aut fluxum menſium ceſſare penitus lethali fine, quid mirum? ſi profuſio uterina poſt mortem continuet, motu in ſanguine reſtitante, per apertam viam ulterius fluxu inſiſtat, aut in ſuppreſſis menſibus, ex diverſis locis eructet, tanto facilius: quod ſub tali calamitate calida uterina emmenagoga non raro propinentur, quæ ſanguinis maſſam inteſtino & univerſali progreſſivo, & particulari congeſtorio motu in ominoſam magis transferunt impetuoſitatem, quin uteri inflammatio ſæpe inſequitur, ut ſuo jam pondere ſub initiante putredinoſo inteſtino motu ex uteri partibus emortuali rigore tono deſtitutis effluat latex ſanguineus.

§. XXXVII.

Phantaſias otioſas mirasque nugas circa corporum incorruptionem, & lucidos, quibus poſt mortem aliquando cincta apparent, ſplendores aperire, cauſasque plane naturales exhibere utique libuiſſet, verum cum medicos proxime iſthæc non tangant, quorum nullum eſt cum mortuis commercium in hoc reſpectu, ipſa denique pagella plura non ſuſtineat, acquieſco, lectores benovelos rogitans, pauca hæc boni conſulant, benigno affectu & ſerena fronte ſuſpiciant, ſique ad particulares ſpecialesque caſus ubique non deſcenderim, ex allatis prompte deducendos, materia, campo volumen exigenti imputent. Numini autem ſupremo vota facimus, ut cujus in nomine ſuſpiravit initium, ejusdem in laudibus reſonet

F I N I S.

CLARISSIMO ET DOCTISSIMO

DOMINO CANDIDATO

Μακαριότητα precatur

PRÆSES.

QVam copiosus, proinde etiam fabulosus & superstitiosus, numerus Miraculorum Medicorum in Ecclesia Catholica recenseatur, satis superque constat; siquidem deprædicata Sanctorum Lipsana, admirandis & fere divinis proprietatibus lustrantia, cultu æstimantur religioso. Inter alia talia subjecta & schemata innotuit Aqua illa, vel quasi Sancta, expiatoria, expurgatoria, Lustralis, sic dicta benedicta, de qua superstitiosi papicolæ, lepida ostentatione, canunt, aqua benedicta, tollit omnia delicta, hujus aquæ tactus propulsat dæmonis actus, sicut grandiloquus ille Jesuita *Franciscus* COSTERUS *in lib. de Sodalitate b. Mariæ Virginis p.333. Guil.* DURANDUS *lib. 4. rational. div. offic. c. 4. p. 96 sq.* aliique multa spiritualia & medica miracula de eadem temere fingunt & enarrant, quorum multis vicissim BELLARMINUS *Lib. 1. de Sacram. in genere cap. 13 §. 6. contradicit:* quemadmodum autem Ethnici ad labrum æneum tabernaculi populi Judaici aquæ & lotionis sacrum usum imitatione didicerant, teste BARONIO, ita postea talis mos Christianis, proxime etiam, superstitioso modo, usu receptus fuit, referentibus CLEMENTE, TERTULLIANO, EUSEBIO, PAVLINO &c. inde successive talia commenta excogitata & ad creduli populi seductionem aucta & propagata fuerant, quæ vero talia signa, portenta, miraculaque in novissimis sunt annis, ut in errorem inducantur, si fieri posset, electi, *conf. 2 Theß. II, 9 sq* hinc *Abbas Joh.* TRITENTHEMIUS *Lib. 8. quæst. ad Maximil. qu. 3.* profes-

professus est *hodie a veris Christianis nulla miracula quaerenda sunt, vel expectanda:* quare inter ipsos Pontificios quidam summo Pontifici facultatem miracula proferendi denegant & abjudicant: sicut Innocentius IV. thesauros suos Thomae Aquinati monstrans, dixit se non posse cum Apostolo Petro testari, quod aurum & argentum non possideat; cui mox alter regessit: Sancte Pater! nec Tu reliqua verba Petrina cum effectu eloqui potes: Surge & ambula. De falsis, spuriis, aequivocis & fraudulentis Miraculis, in Medico foro obviis, TU CANDIDATE PRAESTANTISSIME Inaugurali praesenti hoc Specimine disserere laudabili studio suscepisti; Campus enim iste perquam amplus est, in quo Morbi certis familiis proprii, per haereditatem propagati, e malis moribus, animi affectibus, phantasia, vitiosa diaeta, turbulento vitae genere, semi virulentorum, narcoticorum & confusorum elementorum, alimentorum, potulentorum & medicamentorum usu nati, ut & imprecatione, deprecatione, sympathia, antipathia, transplantatione geniti &c. frequenter eveniunt, qui aemulantur proferuntque tale objectum, circa quod mendax & subdola talis miraculosa medicina occupari & negotiari potest: Tu vero tales crabrones merito irritasti & destruxisti. Quemadmodum enim huc usque cursum & decursum Medicum in nostro Lyceo assidua Doctissimorum Virorum institutione transegisti, indeque elegantem Scientiarum salutarium thesaurum Tibi comparasti, praeterea antehac modo egregiorum studiorum cimelio ornatus nobis innotuisti, porro etiam proba, modesta, sobria, honesta, integra & inculpabili ratione vitae & socialitatis Tuae singulis Te commendasti, ut dignus aestimatus fueris, quo in Facultate Medica, consensu benevolo, imo benefico, Ordinis nostri Inclyti, Honoribus & Immunitatibus solennibus

Academicis exorneris, de quo igitur bonis Te proſequor ominibus, ſpe illa favente & ſincera ſuffultus, nunquam gratæ Tuæ recordationi exciſurum, quibus favoris, amoris, benevolentiæ & Patrocinii amplexibus, quippe peregrinus & antehac ignotus apud nos fueris exceptus. Faxit porro cœleſtis benedictio, ut in reliquum tempus omnia Tibi ſalutariter & feliciter eveniant. Dab. VII. Iduum Aprilis Ann. MDCCLIII.

PHœbi	chara proles!	ſic ſcandis	culmina	laudis?
chara proles	ſortis	lauri	vinciris	honore:
ſic ſcandis	lauri	montes,	ſic perge	per alta
culmina,	vinciris,	ſic perge	per alta	triumphus,
laudis	honore	per alta	triumphus	in orbe refulget.

VIVE DIV VegetVs fLoreſCens tVtVs honore:
hIC heCk hoC Voto eſt: Cæpta ſeCVnDa fLVant.

In perpetuæ amicitiæ & fidei non moriture monumentum hæc Dn. Doctorando adpoſuitamicus integerrimus

Chriſtian Gottlieb Ucke,
Livon. Oppon.

TE vois je Aurore brillante meſſagere
Du jour? qui couronne les travaux
D'un Ami, dont le coeur tendre & ſincere
Me rend ce Séjour court & beau.
Aimable Ami? qui avec moi naquites
Dans le Sein de la même Patrie;
Cueillés les fruits de vôtre conduite,
Et mepriſés la foible envie,

Ce

Ce monſtre hideux terraſſé par votre gloire
Mugiſſant rempe ſous vos pieds,
Un gouffre lénglouti, & la victoire
Vous Couronne de ſes lauriers.
Que chaque inſtant augmente ma tendreſſe
Fuyés ſoucis & cedés à l'amour.
Ami ſouvenés vous de moi ſans ceſſe.
Vivés heureux, & cheriſſés toujours.

Votre très fidele & très obeiſſant ami & ſerviteur

Pfeffel,

Etud. en droit de Colmar en Alſace.

DUlcis Amice! Tibi cuſtos Tutorque ſalutis
Præmia dat Phæbus digna labore Tuo;
Hac lege, ut cunctis ſemper prò parte virili
Inſervire velis, omne levando malum.
Hoc facies promtus, nam Te natura Galeno
Compoſuit ſimilem dexteritate ſibi.
Gratulor ex animo tantos Tibi lætus honores,
Dignum Doctorem pulpita docta creant,
Adprecor annoſæ maneant te gaudia laudis,
Te medico mortis vis cadat atque furor.
Dii Tibi ſubveniant ægrotis pocula danti,
Conſiliumque Tuum dirigat ipſe Deus.
Vive diu felix, ſuperando Neſtoris annos
Denique care Tuo ſemper, amice fave.

Hisce clariſſimo Dn. Doctorando amico ſuo æſtumatiſſimo fidem teſtatur amicus intimus

Juſtus Franc. Lindener,

Hallens. Medic. Candid.

Non

Academicis exorneris, de quo igitur bonis Te proſequor ominibus, ſpe illa favente & ſincera ſuffultus, nunquam gratæ Tuæ recordationi exciſurum, quibus favoris, amoris, benevolentiæ & Patrocinii amplexibus, quippe peregrinus & antehac ignotus apud nos fueris exceptus. Faxit porro cœleſtis benedictio, ut in reliquum tempus omnia Tibi ſalutariter & feliciter eveniant. Dab. VII. Iduum Aprilis Ann. MDCCLIII.

PHœbi	chara proles!	ſic ſcandis	culmina	laudis?
chara proles	ſortis	lauri	vinciris	honore:
ſic ſcandis	lauri	montes,	ſic perge	per alta
culmina,	vinciris,	ſic perge	per alta	triumphus,
laudis	honore	per alta	triumphus	in orbe re-
				fulget.

VIVE DIV VegetVs fLoreſCens tVtVs honore:
hIC heCk hoC Voto eſt: Cæpta ſeCVnDa fLVant.

In perpetuæ amicitiæ & fidei non morituræ monumentum hæc Dn. Doctorando adpoſuitamicus integerrimus

Chriſtian Gottlieb Ucke,
Livon. Oppon.

TE vois je Aurore brillante meſſagere
Du jour? qui couronne les travaux
D'un Ami, dont le coeur tendre & ſincere
Me rend ce Séjour court & beau.
Aimable Ami? qui avec moi naquites
Dans le Sein de la même Patrie;
Cueillés les fruits de vôtre conduite,
Et mepriſés la foible envie,

Ce

Ce monſtre hideux terraſſé par votre gloire
Mugiſſant rempe ſous vos pieds,
Un gouffre lénglouti, & la victoire
Vous Couronne de ſes lauriers.
Que chaque inſtant augmente ma tendreſſe
Fuyés ſoucis & cedés à l'amour.
Ami ſouvenés vous de moi ſans ceſſe.
Vivés heureux, & cheriſſés toujours.

Votre très fidele & très obeiſſant ami & ſerviteur

Pfeffel,
Etud. en droit de Colmar en Alſace.

DUlcis Amice! Tibi cuſtos Tutorque ſalutis
Præmia dat Phæbus digna labore Tuo;
Hac lege, ut cunctis ſemper prò parte virili
Inſervire velis, omne levando malum.
Hoc facies promtus, nam Te natura Galeno
Compoſuit ſimilem dexteritate ſibi.
Gratulor ex animo tantos Tibi lætus honores,
Dignum Doctorem pulpita docta creant,
Adprecor annoſæ maneant te gaudia laudis,
Te medico mortis vis cadat atque furor.
Dii Tibi ſubveniant ægrotis pocula danti,
Conſiliumque Tuum dirigat ipſe Deus.
Vive diu felix, ſuperando Neſtoris annos
Denique care Tuo ſemper, amice fave.

Hisce clariſſimo Dn. Doctorando amico ſuo æſtumatiſſimo fidem teſtatur amicus intimus

Juſtus Franc. Lindener,
Hallens. Medic. Candid.

Non

NOn nisi per magnos ad præmia magna labores
Itur, at ignavis nulla corona datur
Dum claro aggrederis doctoque labore mereris
Motus ab exemplo nobiliore decus
Et primum sacram conscendis Amice cathedram
Gratulor ingenium non latuisse tuum
Perge sequi porro laudes, & parta tueri
Ipsa Tibi veniens gloria major erit.

His paucis Doctissimo Domino Doctorando amico suavissimo dum doctorales capesseret honores, obvenire, & fidæ amicitiæ tesseram erigere voluit

Johann. Frideric. Lieberoth,
S.S.Th. Cult. Eglensis Magdeburg.

NOn nisi per magnos ad præmia magna labores
Itur, at ignavis nulla corona datur
Dum claro aggrederis doctoque labore mereris
Motus ab exemplo nobiliore decus
Et primum sacram conscendis Amice cathedram
Gratulor ingenium non latuisse tuum
Perge sequi porro laudes, & parta tueri
Ipsa Tibi veniens gloria major erit.

His paucis Doctissimo Domino Doctorando amico suavissimo dum doctorales capesseret honores, obvenire, & fidæ amicitiæ tesseram erigere voluit

Johann. Frideric. Lieberoth,
S.S.Th. Cult. Eglensis Magdeburg.

